

Pospeševanje proizvodnje v smederevski industriji

Težnja po izkoriščanju »notranjih rezerv« dobiva v smederevskih industrijskih podjetjih čedalje bolj konkretno vsebino. Hkrati jo tudi uresničujejo. Poseben pomen ima v tem pogledu ustanavljanje posebnih služb po podjetjih, katerih naloga je proučevati vse vrstne proizvodnje in njene ekonomičnosti.

Pozitiven vpliv teh na novo uvedenih služb je dal že doslej, čeprav so še precej nerazvite in šele v začetni fazi dela, rezultate, ki odpirajo perspektivo velikih možnosti za povečanje proizvodnje in njene ekonomičnosti. Zato ni pretirano reči, da pomenijo rezultati presenečenje tudi za številne činitelje v samih podjetjih.

Z delovanjem raziskovalnih služb so v mnogih podjetjih znatno znižali lastno ceno. Dosegli so velike prihranke v materialu in času izdelave. V tovarni gradbenih strojev so na primer čas za izdelavo stroja »dobilnika« skrajšali letos za 34 ur v primerjavi z lanskim letom, pri »mešalniku« pa za 64 ur.

V tem podjetju opravljajo sedaj poskuse, ki naj pripomorejo do znatnih prihrankov v zmanjšanju normativov materiala, ki je potreben za izdelavo posameznih strojev.

Podobne rezultate so dosegli tudi v drugih industrijskih podjetjih. V železarni, kjer so izvedli samo delno revizijo normativov materiala, so povečali dobiček za 300 milijonov na leto.

Odsev naporov za povečanje proizvodnje in njene ekonomičnosti se je pokazal tudi v rezultatih industrijske proizvodnje v celoti. V primerjavi z lanskim letom se je produktivnost v letošnjem letu povečala za 8,9 odstotka na posameznega delavca.

Delo raziskovalne službe je pozitivno vplivalo tudi na odkrivanje možnosti za novo proizvodnjo. Posebno dobre rezultate so dosegli pri opozarjanju na možnosti za izkoriščanje odpadkov v tekoči proizvodnji. Ta služba je dala pobudo, da se materialno in finančno poslovanje v podjetjih prilagodi potrebam po opravljanju bolj vsestranskih analiz poslovanja. Da bi bilo mogoče opravljati te analize, so namreč potrebni tudi določeni pokazatelji materialno finančnega poslovanja.

Posebno je treba poudariti prispevek raziskovalne službe v podjetjih glede usmeritve in izobraževanja kadrov. Pred ustanovitvijo te službe so se lotevali problema kadrov brez načrtov. Odločilen vpliv na šolanje so imele želje samih delavcev. Ni se dovolj računalo s konkretnimi potrebami podjetij. Kakor je bila težnja delavcev po šolanju pogosto rezultat splošne težnje po višji izobrazbi ali pa posledica trenutne konjunkturo za določeno vrsto kadrov, se je dogajalo, da podjetja niso vedela, kaj bi s tistimi delavci, ki so si pridobili višjo kvalifikacijo, podjetje pa ni imelo potrebe pa ta-

kih delavci. Hkrati pa je proizvodnja trpela, ker so manjkali kadri s kvalifikacijami, ki so potrebne za neko proizvodnjo. Na podlagi teh ugotovitev pokrenjajo prve korake, da bi na temelju analize gospodarske strukture in gospodarskega razvoja v celoti ter posameznih podjetjih postopno prešli k sistematičnemu šolanju in usposabljanju strokovnih kadrov.

Delovanje raziskovalne službe ima posebno mesto tudi v delu organov delavskega samoupravljanja. Nudi jim zelo dragocene podatke in analize, po katerih upravni odbori in delavski sveti upravljajo podjetje, pri čemer ne upoštevajo samo trenutnih potreb, temveč tudi prihodnji razvoj. S sodelovanjem z delovnimi kolektivi in na temelju predlogov za pospeševanje proizvodnje, ki jih iščejo pri vseh članih, kakor tudi z rednim obveščanjem, zakaj so bili predlogi sprejeti ali zavrnjeni, prispeva ta služba tudi k večjemu angažiranju članov kolektiva in k njihovi skrbi za podjetje. Tako pomaga

tudi krepiti delavsko samoupravljanje s tem, da ga prenaša na širši krog ljudi.

Ustvaritev ugodnih pogojev v proizvodnji je podjetjem omogočila, da jamčijo kupcem za kakovost svojih izdelkov. V vseh večjih industrijskih podjetjih v Smederevu so uslužnostne službe, ki so vedno pripravljene, da na poziv in upravičene pripombe kupcev njihovega blaga napravijo potrebna popravila in zamenjave. Kakšen pomen pripisujejo podjetja vzdrževanju kakovosti svojih izdelkov, je najboljši razvidno iz naslednjega primera.

Podjetje za izdelovanje štedilnikov »Milan Blagojević« je dobilo nedavno dopis iz Doboja, da njihov štedilnik, ki je bil kupljen v tamkajšnji trgovini, ne peče dobro. Uslužnostna služba je takoj posredovala in ugotovila, da ni šlo za poškodbo, ki bi jo bilo mogoče pripisati proizvajalcu, ker je šamot, s katerim je štedilnik obložen, poškodoval kupec med prevozom. Služba je kljub temu brezplačno popravila štedilnik. Zaradi takega solidnega dela, kakovosti in cen izdelkov je industrija Smedereva konkurenčna drugim industrijskim podjetjem v državi, ki izdelujejo enako blago.

Ni mogoče reči, da so vsa industrijska podjetja v Smederevu dosegla enak uspeh v izkoriščanju »notranjih rezerv«. To pa je tudi razumljivo. Nekaj pa je, kar jim je skupno — to je pravilna usmeritev. Pri tem je treba poudariti, da so do slej doseženi rezultati dobra spodbuda, da bodo to pot še nadaljevala.

V. Rajković

Uslužnostni obrat za pomoč gospodinjstvom v Kraljevu

Društvo »Sodobni dom« v Kraljevu je ustanovilo pred več meseci uslužnostni obrat za pomoč gospodinjstvom. Za ureditev prostorov in nakup osnovnih sredstev je dal kraljevski občinski ljudski odbor 500 tisoč din dotacije. Uslužnostni obrat je dobil nedavno od občinskega odbora še milijon in dvesto tisoč din za nakup stroja za sušenje in ožemanje perila.

Uslužnostni obrat opravlja naslednja dela: pranje perila, vključno tudi pranje po hišah, šivanje moških, ženskih in otroških oblačil, popravila oblek, krpanje moških in ženskih nogavic, pletenje volnenih oblačil, čiščenje stanovanj, varovanje otrok in nega bolnikov, v prihodnosti pa nameravajo organizirati še pripravljanje testen in napol pripravljenih jedil.

Glede na majhne tehnične možnosti opravljajo v prostorih uslužnostnega obrata predvsem šivanje in popravila oblek, pranje in likanje perila ter pletenje oblačil s strojem. Povpraševanje je mnogo večje, zato je uslužnostni obrat organiziral tudi pranje perila po domovih, medtem ko opravljajo bolj ali manj vse usluge v krpanju in ročnem pletenju prek uslužnostnega obrata gospodinje, ki delajo v prostem času na svojih domovih.

Cene uslug so v uslužnostnem obratu znatno nižje od cen v mestu. Pranje perila računajo po kosu, a cene se gibljejo: za posteljnino od 40 do 50 din, za moške strelce od 30 do 50, za brisače od 10 do 30 itd. Za pletenje moških džemperjev računajo 600 do 1000 din, za ženske od 500 do 800 din, za pospravljanje stanovanj računajo 40 din na uro itd.

Vse delavke, ki stalno delajo v usluž-

nostnem obratu, so v pogodbenem delovnem razmerju, plačane pa so po učinku. Dohodke od uslug pa delijo po načelu — 60 odstotkov za plačni sklad vključno tudi socialno zavarovanje, 40 odstotkov pa za napredek poslovanja. Po enakem načelu plačajo tudi »honorarne« delavke. Kolikor uslužnostni obrat realizira presežek od uslug, ga razdelijo tako, da se lahko 20 odstotkov uporabi za nagrade, ostanek pa izključno za napredek poslovanja.

Način poslovanja uslužnostnega obrata je določen s pravili, s katerimi je med drugim določeno, da upravlja uslužnostni obrat upravni odbor 5 članov: dva člana določijo ustanovitelji — društvo »Sodobni dom«, dva člana izvolijo v uslužnostnem obratu stalno zaposleni, peti član pa je upravnica uslužnostnega obrata. Upravni odbor izvolijo za leto dni.

Uslužnostni obrat posluje dobro in so ga posebno zaposlene ženske in samci z zadovoljstvom sprejeli. Mislijo, da bo lahko uslužnostni obrat, kolikor bo obdržal status ustanove s samostojnim financiranjem, ki ga sedaj ima, mogel zadovoljiti povpraševanja državljanov tudi po drugih uslugah gospodinjstvom, ki jih sedaj ne opravlja ali pa razpoložljive zmogljivosti zanje ne zadostujejo.

Glede na to, da se uslug uslužnostnega obrata predvsem poslužujejo zaposlene ženske in samci, a da so za usluge zainteresirane tudi gostinske organizacije in internati (teh zadnjih uslužnostni obrat ne more sprejeti zaradi premalnih zmogljivosti) mislijo, da bi morale njegov razvoj in razširitev dejavnosti vsaj v začetku materialno podpreti tudi zainteresirane gospodarske organizacije. S.